

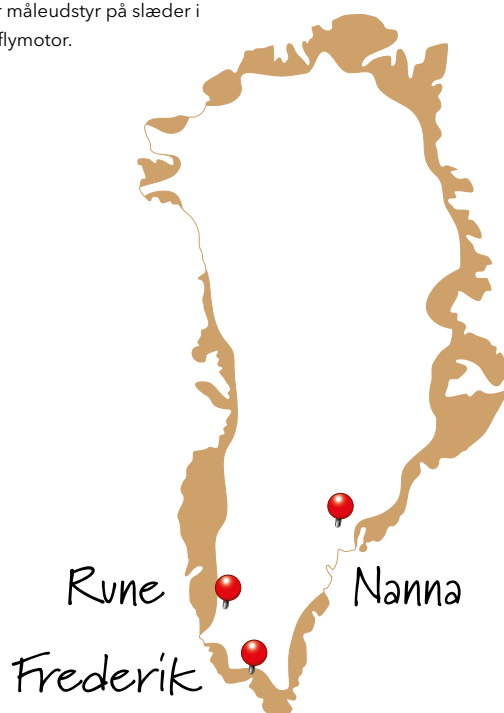
På feltarbejde i Grønland

Ekstremt vejr, isbjørnefare og fraværet af veje gør det yderst besværligt og krævende for forskere at udføre feltarbejde i Grønland. Til gengæld giver det oplevelser for livet, netop fordi alt er så anderledes.

Hør tre forskeres historier her.

Forskerne trækker måleudstyr på slæder i jagten på en tabt flymotor.

Rune Kraghede

Videnskabelig assistent
Aarhus Universitet, Institut for Geoscience

Arbejder med: Elektromagnetisk grundvands- og råstoftkortlægning, som indbefatter kortlægning i feltet, efterbehandling af data og instrumentudvikling.

Hvornår var du sidst på feltarbejde i Grønland, og hvad lavede du?

"I sommeren 2019 var jeg afsted tre uger på den sydlige del af Indlandsisen for at deltage i en eftersøgning af en flymotor, som blev tabt fra et fly i 2017. Flyet nødlandede i Canada, men for at fastslå hvad der gik galt, har man ledt efter motoren siden. Det var lettere sagt end gjort, da den var blevet begravet i flere meter sne og kunne ligge i et 15 km² stort område, som vi skulle finkæmme. Jeg kom med på eftersøgningsholdet i år sammen med den elektromagnetiske metode, jeg normalt bruger til kortlægning af undergrunden, og som vi nu skulle bruge til at afsøge området for metal. På den absolut sidste dag lykkedes det, i det vanskeligste område fyldt med gletsjerspalter. Vi så et tydeligt signal på vores udstyr, men havde ikke tid til at grave motoren fri. Der kom derfor et nyt hold afsted, som fik flymotoren gravet fri og sendt til undersøgelse."

Hvad er der særligt ved at være på feltarbejde i Grønland?

"At bytte diverse hoteller ud med et syvmands kuppeltelt omringet af en hjemmelavet isbjørnealarm og temperaturer ned til -20 grader. Under selve arbejdet skulle der også tages mange ekstra sikkerhedshensyn, der gjorde, at tingene tog meget længere tid. For eksempel skulle der først scannes for gletsjerspalter, hver gang vi skulle køre med magneten i et nyt område, da de kan være gemt under sneen."

Hvad er dit bedste minde fra feltarbejde i Grønland?

"Jeg glemmer aldrig den uendelige horisont på Indlandsisen - hvidt så langt øjet rækker. Inden jeg tog afsted, anskaffede jeg mig en drone. Selv når jeg fløj op i 100 meters højde og panorerede rundt, var der bare hvidt til alle sider."

Fotos: Rune Kraghede, AU og Dirk van As, Greenland Guidance.

Her ses lejren med det elektromagnetiske måleudstyr, Rune og holdet brugte til at finde flymotoren med.

Hvad er det vildeste, du har oplevet i Grønland?

"Sidste år havde GEUS gravet en kopi af motoren ned i isen, så vi kunne teste, om vi overhovedet fik et udslag på udstyret, når vi kørte henover den. Det gjorde vi ikke, selvom vi kørte og kørte, der hvor GPS-punktet var sat. Det viste sig, at isen, de havde begravet motoren i året forinden, havde flyttet sig næsten 70 meter ud mod havet. Så hele eftersøgningsstedet skulle rykkes med, før vi fik en positiv måling. Det synes jeg var ret vildt."

Nanna Karlsson

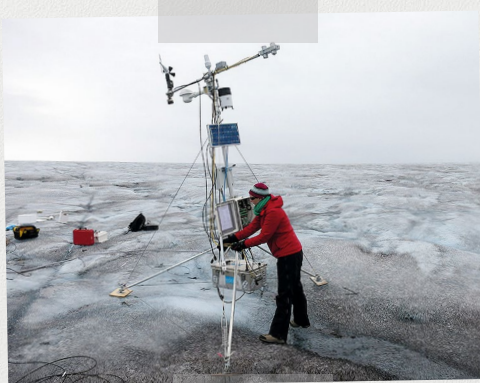
Seniorforsker
De Nationale Geologiske Undersøgelser
for Danmark og Grønland (GEUS), Glaciologi og klima

Arbejder med: Klimaforandringernes indflydelse
på Indlandsisen.

Hvornår var du sidst på feltarbejde i Grønland, og hvad lavede du?

"Min seneste tur til Grønland var i august 2018, hvor jeg var i Tasiilaq i Østgrønland sammen med en kollega. Vi skulle efterse to vejstationer, der står oppe på Indlandsisen og indsamler data, som vi blandt andet bruger til at holde øje med Indlandsisens massebalance. En af stationerne havde ikke sendt data hjem i et stykke tid, så den var vores første prioritet. Efter at have ventet i flere dage på godt flyvevejr til helikopteren kom vi heldigvis afsted og fik gang i vejstationen igen."

Hvad er der særligt ved at være på feltarbejde i Grønland?

"At opleve hvor stort og øde Grønland er. Det er en helt speciel fornemmelse at være et sted, hvor der ikke er spor af mennesker eller menneskelig aktivitet i miles omkreds - man er vitterligt alene."

Hvad er dit bedste minde fra feltarbejde i Grønland?

"Det er ikke let at sige, hvad der er det bedste. En oplevelse, der stadig står klart, er dog min deltagelse i en ekspedition for nogle år siden, hvor vi kørte over 700 km på tværs af Indlandsisen. Hele dagen hver dag kørte vi over et fladt, hvidt landskab og man kom nærmest i en meditativ sindsstemning af at sidde og kigge på horisonten i timevis".

Hvad er det vildeste, du har oplevet i Grønland?

"Midt i al den storslåede natur er det nok i virkeligheden de små ting, der gør størst indtryk. Sidste forår var jeg i en teltlejr på Indlandsisen, hvor jeg en morgen kom ind i køkkenteltet og skulle til at tænde op. Her opdagede jeg, at det havde været så koldt, at selv vores små beholdere med citronsaft var gennemfrosne og sprunget. Vi fandt senere ud af at det havde været under -30 grader den nat."

Fotos: Nanna Karlsson, GEUS.

Transporten foregår tit med helikopter eller fly, da forskerne skal rejse over lange afstande for at nå til de forskellige vejstationer inde på isen. Stationerne skal tilses med jævne mellemrum, da de er hårdt udsat for vind og vejr. Desuden bliver de hver vinter mere eller mindre begravet i sne.

Frederik Næsby Sukstorf

Specialestuderende

Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning

Arbejder med: At undersøge klimaforandringernes konsekvenser for de naturlige miljøer i Grønland, samt hvilke potentielt positive effekter klimaforandringerne kan medføre i Grønland.

Hvornår var du sidst på feltarbejde i Grønland, og hvad lavede du?

"Det seneste feltarbejde, jeg har deltaget i, er til mit speciale, som foregik på et landbrug i Sydgrønland. Her dyrker de foder til deres får, og mit projekt går kort sagt ud på at undersøge mulighederne for at anvende gletsjermel i det grønlandske landbrug. Gletsjermel er fintmalet klippemateriale, som de mange gletsjere producerer, når de bevæger sig ned gennem dalene. Tanken er, at gletsjermelet måske kan forbedre jordens evne til at holde på vandet og tilføre nogle næringsstoffer, hvis man får det blandet i jorden. Det kommer nok ikke til at erstatte konventionelle inputs som kunstgødning og kalk, men det kan måske være et supplement."

Hvad er der særligt ved at være på feltarbejde i Grønland?

"At udføre feltarbejde i Grønland stiller store krav til ens planlægnings- og logistikevner, for eksempel når der skal indkøbes proviant til mange ugers ophold på en afsondret feltstation. Eller når man skal have fragtet tonsvis af udstyr med helikopter langt ind i fjeldet og tilbage igen. I Grønland skinner det virkelig igennem, at tingene foregår på naturens præmisser, hvilket

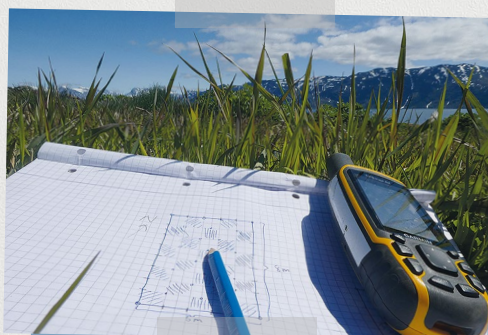
indgyder en stor ydmyghed - og sommetider også frustration, når havisens bevægelser eller tæt tåge gør, at man må vente et par dage med at komme hjem. Derudover er det nødvendigt at være meget mere opmærksom på sin egen og andres sikkerhed."

Hvad er dit bedste minde fra feltarbejde i Grønland?

"Stilheden, den overvældende smukke og barske natur, møder med fantastiske mennesker og godt kammeratskab. At sidde i køkkenteltet om aftenen og få en whisky efter en lang arbejdsdag og fortælle røverhistorier."

Hvad er det vildeste, du har oplevet i Grønland?

"Da vi vovede os ind i en isgrotte ved fronten af Mittivakat-gletsjeren. Det var fantastisk smukt, med is i hundredvis af blå nuancer, men også ret skræmmende, da det knager og brager, fordi isen hele tiden er i bevægelse. Da vi kom tilbage et par uger efter, var grotten styrtet sammen, hvilket jo får en til at tænke, om det nu også var smart at begive sig derind."

Fotos: Frederik Næsby Sukstorf, IGN

En riffel er ofte en fast del af feltarbejdet, da forskerne skal kunne forsvare sig, hvis der kommer en isbjørn for tæt på.